

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegraful este de două ori pre septembra. Duminecă și Ioi'a. Prenumeratuna se face în Sabiu la expediția foiește pre afara la c. r. poste cu bani gata prin seriori francate, adresate către expediția. Pretiul prenúmeratunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 96. ANULU XIX.

Sabiu, in 2/14 Decembre 1871.

Invitare de prenúmeratune
,Telegraful Romanu
 Cu începutul anului 1872, se deschide prin acelă prenúmeratune nouă la această foiește. „Telegraful Romanu”, va fi că și până acum de două ori pe septembra Ioi'a și Duminecă. — Pretiul abonamentului pre anulu întregu e. Pentru Sabiu 7 fl. pe $\frac{1}{2}$ de anu 3 fl. 50 xr., pe $\frac{1}{4}$ anu 1 fl. 75 xr. v. a. Pentru și Monarchia austro-ungherescă pe anu 8 fl. pe $\frac{1}{2}$ anu 4 fl. pe $\frac{1}{4}$ anu 2 fl. v. a. Pentru România și strainatate, pe anu 12 fl., pe $\frac{1}{2}$ anu 6 fl., pe $\frac{1}{4}$ anu 3 fl. v. a.

DD. abonanți suntu rugati a nu intardia cu tramiterea prenúmeratiunilor.

Adretele ne rugăm a se scrie curat, și în locu de epistole de prenúmeratune recomandăm on. publ. avisurile postale, (Posta-Utalvány. — Post-Anweisung.) că impreună cu spese mai putine să că mai sigură pentru înaintarea banilor de prenúmeratune la

Editura „Telegrafului Romanu”
 in Sabiu.

Diu'a onomastica a Escoletiei Sele Pre-santului Archiepiscopu si Metropolitu Andreiu Baronu de Siagun'a.

Luni la 4 ore după amedi s'a inceputu festivitatea acelei scumpe și dorite dile onomastice, carea a devenit pentru români gr. or. o serbatore naționale-bisericесă, în biserică nouă din cetate cu servitiul ddeieseu de sără imprennatu cu lăstria, la care pre lăngă P. Archimandritu N. Popescu, au participat asesorii consistoriali, profesorii institutului archidiecesan teologicu-pedagogicu și c. reg. preotu castru Gregoriu Serbu.

Prelașie săpte ore sără s'a inceputu o producție lărtă frumoasă și bine executată de junimea nouă clericală și pedagogică din institut, la care a asistat unu publicu lărtă frumosu de ambe secsele, și care reprezentă tōte clasele societăției noastre din Sabiu.

A două di, Marti, în diu'a festiva s'a celebrat de către aceiși servitiul ddeieseu de dimineață imprennatu cu sănta Liturgia, la care ocașione a celu P. Archimandritu rugaciune serbinte din genunchi pentru fericită și indelungă viață a Preșantului nouă Archiepiscopu și Metropolitu. — Escoleti'a Sea a petrecutu și de astă data diu'a acestă în retragere.

Nr. Pres. 336. ex. 1871.

Prea Cinstitoru Parinti Protopopi si Administratori protopopesci!

Înfiindca de unu timpu începe său nimicu său preaplinu și iregulat se administredia rezultatul colectei dela credințiosulu nouă poporu archidiecesan pe săm'a bisericeloru serace zidinde și reparande, ce s'a fostu rendpîn prin ordinatiunile cons. dto 5 Aprilie 1864. Nr. cons. 254 cu provo- care la ordinatiunea cons. dto 9 Noemvre 1863. Nr. cons. 715, și prin cea din 1-a Noemvre 1865. Nr. cons. 858, înfiindca de alta parte PP. Protopopi

tră celelalte părți ale Transilvanie și pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. 1/2 de jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru principi, și tieri strelne pre anu 12 fl. 1/2 anu 6 fl. Inseratele se plătesc pentru întări și 7 er. sirul, pentru a doară ore cu 5 1/2 cr. și pentru a trei'ă repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

28. prin Par. Protopopu Ioanu Popescu Nr. c. 547 1871 canonu dela Par. Droen.	20. —
29. prin Par. Protopopu Zacharia Boiu Nr. c. 544 1871 canonu dela o causa divorce.	20. —
30. prin Par. Protopopu Ioanu Hannia Nr. c. 705 1871 alu Anei Bardiu din Salisce.	50. —
31. prin Par. Protopopu Ioanu Petricu Nr. c. 723 1871 canonu alu Elinel Francu.	20. —
32. Tom'a Lotreanu și Ioanu Cimpoc'a din Sadu Prot. Sib. II. căte 10 fl. v. p. canonu.	20. —
33. Anan'a Muresiano, preotu in S. Maria.	10. —

II. Erogate.

1. pe săm'a bisericiei dela Galatiu in ppiatulu Bistritei.	100. —
2. pre săm'a bisericiei dela Dev'a dto 20 Aprilie 1868.	200. —
3. pre săm'a bisericiei dela Ardeiu ppia- tulu Guaginului II. Nr. 486 1868.	30. —
4. pre săm'a bisericiei dela Bretea mu- risiana Nr. 531 1868.	50. —
5. pre săm'a bisericiei dela Lutra, ppia- tulu Fagarasului II. Nr. c. 609 1868.	50. —
6. pre săm'a bisericiei dela Stena ppia- tulu Sabielui II. Nr. c. 684 1868.	50. —
7. pre săm'a bisericiei dela Buciumu Cerbu ppiatulu Zlatnei-de Josu. Nr. c. 696 1868.	50. —
8. pre săm'a bisericiei dela Cupsi'a, Nr. c. 738 1869.	50. —
9. pre săm'a bisericiei dela Seligstadt ppiatulu Cincului Mare Nr. 855 1868.	50. —
10. pre săm'a bisericiei dela Todoris'a Fogarasiu ppiatulu I. Nr. 865 1868.	40. —
11. pre săm'a bisericiei dela Ucea de josu Nr. c. 958 1868.	50. —
12. pre săm'a bisericiei dela Cincisoru Nr. c. 1210 1868.	40. —
13. pre săm'a bisericiei dela Ucea de susu Nr. c. 313 1869.	40. —
14. pre săm'a bisericiei dela Vesendu ppiatulu Sibielui II. Nr. 465 1869.	40. —
15. Bisericiei dela Spuloc'a Nr. c. 662 1869.	30. —
16. Bisericiei dela Critia (Cehalmu) Nr. c. 695 1869.	50. —
17. Bisericiei dela Tieln'a Nr. c. 771 1869.	38. —
18. Bisericiei dela Negra' Nr. c. 297 1870.	50. —
19. " " Lapusiu Debriciu Nr. c. 480 1870.	50. —
20. Russu Comunei prin Par. Protopopu Popescu Nr. c. 751 1871.	50. —
21. Dev'a Comunei Nr. c. 866 1871	250. —
- Sum'a 1358.
- Si asiă cându din sum'a intrate loru de se detrage sum'a erogatoru de 1358 se remane inca sum'a de 300.65
- Sabiu in 23 Noemvre 1871.
- Alu Vostru alu tutororu
- (L.S.) Archiepiscopu si Mitropolitu Andreiu
- Articuli anonimi.
- V. Pana la evenimentul amintit in urma s'an mai petrecutu unele lucruri, cari parte n'au

vedică publicitatea în diurnale, și ceea ce au vedică, a vedică în unu modu deformat și opusu a devenirelui. Spre o orientare sigură a cetăților din evenimentele de atunci, ne vomu folosi de ună din scrisorile apologetice ale Metropolitului gr. or. din Sabiu (din anul 1866, 20 Octobre) *) indreptată către Metropolitul gr. cat. de atunci din Blasius. Scrisoarea acăstă citată este unu respunsu alu Metropolitului din Sabiu către Metropolitul din Blasius la o alta scrisoare a acestui din urma.

Eata scrisoarea in totu cuprinsulu ei :

Moltu pretinuită scrisoare a Escentiei Tele din $\frac{20}{22}$ ale curentei nr. 1345 o am primitu din mână lui pretopopu Ioan Russu în 18/30 Octobre. a.c. prin care ai binevoită ami scrie : „ca din considerație, căci magarii facu pressiuni asupr'a coronei pentru darea unu i ministeriu, și restituirea continuității legistionarei și a dreptului istoricu dela 1848 înainte de otarirea trebilor comune de statu pentru totu imperiul, și înainte de a indestoli și pre celealte națiuni în privința naționalității loru — națiunile nemagiare s'au pusu într'o via miscare, și asiă si a năsira româna, și ca de aci vine, ca din tōte părțile s'a manifestat și se manifestădă dorintă de a trămite o deputație in caușa naționale la Vien'a, și ca de aci s'au desvoltat și aceea nediuția naționale, că sa se întoarcă către noi ambii sei capi bisericesci, sa loāmu asupr'a năstră conducea caușei naționale înaintea tronului, și ca după ce au vedică retragerea năstră, au umblat și castigă pre altii din barbatii de incredere mireni, și ca pre această iau și aflatu în personele domnilor Georgiu Baritiu și dr. Ioan Ratiu, și ca după cum Escententă Tea Teai incunoscintiatu, acești deputati suntu de acea convictione, ca nediuția loru atunci va avea pondul celu mai mare, cându Archiepastorii loru arătă in frontes deputației; in fine Escententă Tea binevoiescă me invită pre mine, că sa fiu gata a calatorii cu Escententă Tea la Vien'a, cându deputații voru astă de lipsa a ne chiamă la Vien'a, și cându Majestatea Sea, după cum prin o suplica recomandată și de Escententă Tea dlu Gubernator conte Greneville la curtea regăscă s'au cerut — s'ară arată aplecata a primă deputație româna ardelenă, sănădeca eu nici decum n'asim primă acăstă invitare, atunci sa spediu pre sămă numitilor deputati din partea mea, și din partea celoru ce se tienu de mine, plenipotentia după formularul importasit u de către Escententă Tea, și apoi la casulu acel'a, cându deputații numiti ero si siliți sa remâna mai multu tempu la Vien'a, sa le facu din partea năstră o colectă de bani, precum si la Escententă Vostra s'au facutu si s'au datu vre-o 300 fl. v. a. spese de drumu”.

La care amu onore a respunde: că eu nu cunoșcu alta manifestație națională — cătu-si de cătu formate — asupr'a situației politice prezente, de cătu mai intăiu invocarea unanimă a deputaților și regalilor români la despărțirea loru dela dietă ardelene din Clusiu a.a. 1865, că si pre viitoru într-o-ri-ce impregurări sa porcedem activu, apoi al doilea intaloirea confidențiale a mai multor membrai ai comitetului național și cu alti căti-va barbati ai națiunii cu ocazia adunării asociației năstre literarie la Alb'a-Iuli'a, unde după o desbatere serioză a impregurărilor presente unanim ne-amu intielesu cu totii, cu carii noi ambii Archierei amu fostu de satia, că sa se compuna unu memorialu după modelul votului separatu alu deputaților și regalilor români dela dietă din Clusiu, și sa se subscrive de Escententă Tea, și apoi sa mi se transpună mie spre subscrivere și spre asternere la Majestate. Eu amu acceptat pre bas'a acestoru contelegeri facute și cu invocarea Escententei Tele, că sa mi se aduca acelu memorialu in formă preconizata și prescripta, și sa caletoresc la Vien'a spre altu ascernu la tronu, înse in locu sa fiu primitu cestionatul memorialu, primii înculparea din scrisoarea susatina a Escententă Tele, ca noi ne amu retrasu dela caușa națională.

Escententă! eu asiă sciu, că națiunile nemagiare din Ungaria altu-feliu tractădă causele loru naționale, și nu asiă, cum vedem, că se inceră unii a tractă la noi săra de tōte forme. La națiunile nemagiare din Ungaria vedem, că reprezentantii și altii barbati de incredere ai loru se aduna pre satia, desbatu publice causele loru, și din terenul loru legalu adocu concluse in privința caușei loru naționale, precum si in privința procedurăi in aperarea ei pre terenul legalu; conclusele reprezentantilor naționali se depunu apoi in mână capiloru loru, care numai in armonia conlucrare

potu avea trecerea si valoarea dorita, fără de a pierdă caușa națională, și a aduce persoanele actrice in vre-o colisjune cu ordinea publică.

Să națiunea română din Ardélu e norocosa a avea unu terenu legalu dela a. 1863/4, și are reprezentantii sei, are pre comitetul național asiediatu prin congresul național din a. 1861 și 1863 și purcește de a-si continuă actiunile sele pre calea acăstă, chiar si după schimbarile adenu tăietore din anul trecutu! Cătu de bine au fostu, ca in conferințele năstre dictali din Clusiu s'au desbatutu acea cestiune vitale: că sa intrămu său băla dieta? și s'au aflatu de bine după desbateri obiective și teneute, asiă dara săra defaimarea persoanei cui-va, că sa intrămu la dieta, și ca acolo că membrii legislatiei patriei năstre sa lucrămu pentru binele tăierii năstre, și acolo sa aperămu, și interesele națiunii năstre; și cău de bine au fostu ca neam dus la dieta, s'au vedintu din următele manifestaționi ale națiunii intregi prin jurnale și adrese de multiemire! Cătu de bine neau parutu noua tutorori, cari amu lostu in actiune, căci inca atunci amu simtitu in noii toti, cum rezultatul urmatu după actionea năstră complinita ne-a incoragiato pre noi la continuarea ori carii actiunii de aperarea caușei naționale si spre viitoru pre terenul legalu.

Cătu de frumosă, și adeveratu frătiesca au fostu contelegera năstră ultima dela Alb'a-Iuli'a!

Să totu-si, durere, acum ce vedu! In locu de o continuare armonica a luerărilor năstre de acolo de unde o amu lasat, vedu inceputa o frazione de actiua cu totulu afară de ogradă a otaririlor congreselor naționale din a. 1861 și 1863! in locu sa misă sia predatu memorandulu otaritul, vedu o fapta complinita într'unu chipu legalu și arbitrariu, in locu sa se fia întrebuiti tempul celu oportunu spre lămurirea stadiului, in care au ajunsu si se astă astăi caușa cea săntă si cu atât'a pietate purtată pâna acum a năstiel, vedu, că se lucra pentru stricarea cararei celei umblări cu sporii, și pentru radicareal altrei năste probleme, in locu de a se basă pre plenipotentia generale a națiunii data si concretă comitetului național, vedu, ca se cauta fabricarea altoru plenipotentie unilateralu, care sa nimicăsa valoarea plenipotentiei celei deobligatore pentru totu-dé-un'a! in locu de a alergă la arenă luptei publice pre calea probata si, aprobată vedu cum unii putieni se apuca a seduce pre cei usiori creditori pre calea cea ratacita a petiției odișo, ce nu este aptă de alt'a, de cătu a pierde cu-ea si putienoul terenu legalu, ce l'amu fostu căsighat cu atât'a sudore! și in fine in locu de a vorbi si scrie obiectiva din partea tuturor barbatilor nostrii despre caușa națională, vedu, audu, și ceteștu mai in tōte dilele, cum unii sedusi de ună său de alta patima defaimă privatu și in publice pre Archierei si pre toti acel'a amplioati de naționalitatea română, carii nu vreau sa imite die sarcasmele loru, și cum arunca asupr'a-le inegriri si defaimari nemeritate, că numai ei sa multumescă ambitionile loru de-siarte, de-si voru de alta parte sa presupunu despre ei atât'a conscientiositate națională si patriotică, ca ei într-o parte a inimii loru se voru bucură, ca su gasitu pre cătiva usiori creditori, carii leau datu subscriptioni si spese de drumu pentru Vien'a, dară in soflul loru voru audi o voce poternica, care le va dice loru, că nici ei, nici altii, între carii conumero eu si pre noi ambii Archierei, nu suntu in stare a corespunde aceloru momente mari si multe din plenipotentie loru, si anume I. din cele esmise din Blasius: „că ei — deputații Baritiu si Ratiu — sa aperi caușa politica, drepturile castigate, si tōte interesele naționale la tōte locurile competente staruindu, că națiunea română nu numai sa se sustiena, ci de facto sa se ilocedie si in usulu si folosintă a practica a tuturor drepturilor sele naționale privilegi de Majestatea Sea castigate, precum si a tuturor drepturilor acelor'a, care națiunei române că unei națiuni regnicolare si politice i se cunvinu”; II. din cele esmise din Brașovu: „că D-lorū sa substîrnă la locurile mai inalte, sănădeca se va astă cu cale, tocmai si la preinaltul tronu acelle dorintie si suferintie ale năstrelor, si ale celoru, carii le simtu impreuna cu noi, care in dilele năstrelor nu se potu face cunoscute prin dietă tăierii, său prin adunările municipale, indatorându-se totu odata aceiasi plenipotentiati, că sa fia cu tota luarea aminte si la starea cea decaduță a industriei, a comerțului, a economiei, si preste totu a lipsei cei domnitore din puten'a cerculară a numerarului, prin urmare sa lucre si pentru castigarea unei bance ipotecarie promise de Majestatea Sea in ună din proposaționile regescri din 1 Iuliu 1863, dandu-ne apoi săma la

tempul seu de aceea, ce voru si lucratu.“ Inca mai voi sa presupunu despre conscientiositatea patriotică si națională a acelora deputati, ca ei voru recunoscere in soflul loru, cumca momentele espusă in plenipotetiile loru suntu obiecte ale legislației într-o tăiera constituțională, dară nu obiecte de petitioni unilaterali, si ca la pertractarea loru constituțională nu se face colectă dela particulari, ci tăieră se ingrijesce pentru intempiarea speselor recerate.

Din acestea premise binevoiesc a vedea Escententă! ca eu lucrările complinite din suslătă-ti epistola nu sum in stare ale acceptă din aceea simpla dăra fundata caușă, căci acele nu s'au pertractat potrivit concluzelor, care congresul național din a. 1861 si 1863, le-au stabiliti spre binele caușei naționale, si alu sustinerei bunei fratiesci contelegeri.

Binevoiesc, me rogu Escententă! a-ti aduce aminte, cum in lom'a anului 1860 ne-amu intielesu fratiesca pentru o deputație la Vien'a cu Escententă Ta in fruntea ei, si eu de acasa ti-amu datu totu putinciosulu sueursu, si ce multiemire cordiale amu seceratu noi Archierei in siedintă din tăiu a Congresului național din lun'a lui Ianuarie 1861 pentru acăstă a năstră armonica conlucrare; — binevoiesc, me rogu Escententă! a-ti aduce aminte, cum in primavera anului 1861 s'au arestatu trebouini'a trămiterei unei deputații la Vien'a, carea dintăiu s'au pertractat la Sabiu sub presedintă mea prin comitetul național, si protocolul acestei siedinti de comitetu s'au comunicatul Escententă. Tale prin doi membri ai comitetului, cu rogarea, că Escententă Ta sa binevoiescă a pertractă cu ceia-latti membri ai comitetului din Blasius si din giurul lui acelasi obiectu, si oumai după pertractarea si aprobația obiectului cestiunii si din partea siedintei comitetului dela Escententă Ta, s'au pusu in lucrare ideia deputației naționale, că convingeri si decisiuni unanime ale membrilor Archierei, si ale barbatilor naționali de incredere, pre cari Congresul din 1861 iau designat pentru ducerea trebilor naționale pre lăngă si cu Archiereii.

Binevoiesc asiă dara a te convinge Escententă din cele ce amu atinsu act in lineamente generale, ca I, insinuarea aceea, că cum eu a-si si paratu caușa naționalei, este nefundata; II, ca eu amu remasu in continuitatea conducerei caușei năstre, precum modalitatea ei o prescriu decisiunile congreselor naționale; III, ca eu nimic'a nu recunoscu de legalu in conducerea caușei naționale, ceea ce nu corespunde decisiunilor dela congresul național.

Dietă Ungariei.
In siedintă din 23 Novembre interpelază, după rezolvirea formalierelor si altelor, V. Babesiu pre ministrul de finanțe respective pre ministrul intregu ca are cunoștință despre lipsa cea mare de bucate din Banat si părțile Mureșului; si are de cunțetu a luă măsurile necesare pentru evitarea unei sōmete eventuale si a sistă in deosebi execuțiile de contribuție?

Ministrul de comerț S. Szilágy presintă contractul de telegrafu incheiatu in 5 Octobre a.c. cu Germania.

La ordinea dilei sta desbaterea proiectului de lege despre cass'a domesticeale a jurisdictionilor. La desbatere iau parte I. Schwarz, A. Lazar, Sig. Papp si K. Szell; in fine se acceptă propunerea secției financiare, cu ce siedintă se incheia.

In siedintă din 30 Novembre se cetește si autentica mai intăiu protocolul siedintei precedente. Dupa aceea cetește presedintele casei o scrisoare capetata de contele Andrássy prin, care acăstă impartătiască ca din caușa denumirei sele de ministrul este-ternelor nu mai potă luă parte la siedintele camerei si din acăstă caușă si depune mandatul de deputat. Dupa one-altele întrăba deputatul Al. Maximovics pre ministrul presedinte: ca are regimul de cunțetu a asternu, inainte de inceperea desbaterei despre bugetul confinielor militari, tōte acelale priorități la afacerile acestei, căci numai asiă va fi posibile o desbatere fundamentală.

K. Tisza propune sa se suspendă votarea bugetului pentru confiniile militari pâna cându regimul nu va dă deslocuri lemurate despre relații proprii ale confinielor.

Dupa aceste se asternu mai multe petitioni private care se transpunu comisiunii respective.

S. Vidliczkay întrăba pre ministrul de justi-

*) Tiparite in tipografia archiepiscopală din Sabiu 1868.

tisca are de cugetu a activă organizația cea nouă a judecătorilor până la 1 Ianuarie 1872? și ca ce măsuri a luate pentru că să nu se între-rupe continuitatea justitiei prin organizația cea nouă?

Urmărea desbaterea generală despre bugetul anului 1872.

K. Szelli, că referinte alu secțiunii finan- ciale ia cuvențu pentru de a motivă și recomandă raportul comitetului. Vorbitořiul da mai întâi o compunere scurtă a sumelor principale ale bu- getului și amintesc momentele care cauză crescere veniturilor cădu și a speselor. Aceste suotu- reformă judecătorilor, înmulțirea drumurilor și desmilitarisarea confinierilor militari cădu și spori- rea statului honvediescu. La desbatere ia astăzi parte numai K. Ghyczy și ministrul Kerka polyi; acestu din urmă constatăză între altele cu placere că elaboratorul minoritatii și majoritatii comitetu- lui financiar nu diferește în principiu și în direcție și că manifestă numai cu privire la aplicare pareri deosebite. Incheierea siedintei la 3 ore.

De siguru, ca cestunile denumirilor la judecătorie, insinuante, va interesa pre mulți, fără pre mulți, din inteligenția română; ba este o întrebare de viață. Eata ce se intempla pre aici în astă cauza. De mai multe septămâni se lucra în ministeriul de justiție cu neobosire la statorarea iștelor pentru funcționarii viitori. Venindu la rendu și liste pentru Transilvania, dlu ministrul au chiamat pre deputați tineri și alesii poporului spre a-i consulta despre persoanele denumide, a căroru votu și recomandationi negrescă va avea mare valoare. Așa au alergat la ministrul deputații magiari, secuți și sasi din Transilvania.

Ne potemu dura imagină sorașa românilor și av competențu la posturile de justiție!

Ba s'au vorbitu și aceea în publicu, ca deputați sasi au amenințat ministrul cu trecerea la partidul sătang, decă va denumi în fondoul regiunii multi români, decătu aru concede dloro. Este firescă numai o famă inse pote și si adeverata. Totu așa se dice că deputați sasi și unguri, în locuri unde ambe acestea natiuni au interesu, au facutu compromise, concedindu-si unii la alti barbati de ai loru; și acăstă este posibilu.

Ore cari deputați vor vorbi pentru români nostri?

Se mai simti că dlu ministrul va întrebă de- spre noi, și pre unii funcționari ai nostrui de aici.

Nu se vedu înse semne, ci se pare că dlu ministrul vrea a consulta numai pre ablegați poporului și membrii corpului legislativu, cari repre- sentează tiera și poporul.

Așteptăm dura sa vedem, ore nu va întrebă dlu ministro, cădu ne atinge pre noi, pre comitetul național delă Mercurea pre carele 3 membri ai comitetului ad hoc din Sabiu, din nou l'au proclamat de reprezentantele cauzelor naționale!

Din protopopiatulu gr. or. alu Alba-Iulia 4 Decemb. st. n. 1871.

Domnule Redactoru! Dupa ce de disputele activistilor și passivistilor pre terenul politicu dusă în diuariele române până la personalitate, suntemu satoi, *) mi ceru putientelui spaciu în sti- matul dvostre diuariu pentru a poté incunoscintia publiculu căitoriu și despre cele ce se petrecu, cu deosebire în jurul nostru pre terenul biseri- ricescu, cari lucruri totu așa de interesante pot fi pentru noi greco-orientali că și cele de pre terenul politicu, de unde mi voiu luă libertate a descrie pre securu decurgerea lucrurilor în sinodul nostru protopopescu estraordinar conchiamat în Alba-Iulia pre 6 și respective 18 Novembre st. v. a. cur.

Dupa ce, membrii sinodului protopopescu chiamati în urmă ordinatunei prévenerabilului consistoriu archieclesanu de sub nr. 775 a. c. prin unu circulariu a săntei sele parintelui protopop d. Aleșandru Tordosianu de dato 20 Octobre sub nr. 86 a. c. — din cauza unui tem- pu pliosos, și poté și din acelui incidentu că locu- pre aceea d. s'au chiamat și o conferință de in-

liginti în Zlatna pentru pregătirile necesare la alegerile membrilor pentru comitetul comitatensu — pre aceea d. nu se potura aduna în număr că sa potă aduce otariri valide, asi, sinodul la otarirea celor presenti se amâna până în 18 Noiembrie a. c.

In acăstă d. adunându-se membrii sinodului în biserică din orasul Balgradului într'unu număr destul de mare pentru a poté aduce otariri valide, acelă (sinodul) și înănceputul la 10 ore ant. m. deschisă fiindu prin ob cuvenire a domnului protopopu, în care se descrise scopul și însemnătatea acestui sinod.

Dupa deschiderea sinodului se da cetire ordinației préveneratului consistoriu arch. de sub numărul mai în susu citatu, referitor la acestu sinod. Dupa cetirea acestei ordinaționi domnului Grigoriu Mezei, membru mirénu alu sinodului, tiene o vorbire în care între altele, arătându datorintele unui preotu căruj cădu afară de funcțiile preo- tiesci, spre a căroru implinire se postescă sa aiba unu preotu cuaſificationile recerute spre aceea, căruj (equalificationi) numai cu spese se potu căstigă, și usorat de greutățile subsistintei sele și le poté cele căstigate unu preotu pastră, iera nu cu sapă și cörnele plugului în măna, la ce din cauza dota- tiunei cei reale suntu cei mai multi preoti ai nostri restrinși, nu spre putienă dauna a poporului nostru credinciosu, bunu, dar remasă tare indareptu în cultura, și locu din defectulu culturei fără super- stițiosu, pre carele alu scote dintru acelea, și ai dă invetiaturi senatoare nimenea nu e intru atâtă chiamată că preotimea nostra, dura fiindu ea, a lu- mină, numai acelă poté care insu-și e lumenat, deci că pre viitoru poporul nostru să se potă provede cu preotii luminati, provoca membrii sinodului ea precum la olală adunati în sinod, asi și fiesce-carele deschilinită că membru singuratcu alu bisericicei noastre, saluare din tōte poterile că prob- lemă imbunatatirel platilor preo-tiesci, care e scopul și a adunarei noastre, sa se deslege cădu mai coresponditoru scopului și spre indestulirea preo- timei noastre, că asi, de cădă pretindem dela preotii nostri datorintie sa le inlesnimu și calea spre im- plinirea acelora, prin rebonificarea platilor loru preo-tiesci.

Acăstă vorbire sfârșita placerea sinodului vorbitořiul s'au salutat cu „sa trăiescă.”

Dupa aceste sinodul venindu la meritulu la- crului, înainte de tōte se da cetirea conclusului sinodului archieclesanu privitoru la regularea paro- chielor și imbunatatirea platitoru preo-tiesci.

Dupa cetirea acestui conclusu d. protopopu pune la rendu că obiectu de perfractare cele cu- prinse în punctul I alu acestui conclusu, adeca: regularea tacelor stolari și clasificarea paro- chielor numai atunci să poté face căndu se voru sci venitele preo-tiesci în fiesce-carele parochie, după acelea fiindu a se regulă tacă stoile și a se clasifica paro-chiele — face propunerea: că sinodul delaturându punctul I din conclusulu sinodului arch. adeca regularea tacelor stolari și clasificarea paro- chielor sa purceala la alegerea a doi membri mireni cari sa fia recomandati veneratului consistoriu spre denumire că comisari lângă d. protopopu spre a ei în comunele din tractu și a se intielege cu si- nodele parochiali pentru imbunatatirea platilor preo- tiesci, iera regularea tacelor stolari și clasifi- carea paro-chiele sa o facă sinodul numai depă- ce comisi'a esmitândă și va implini elaboratulu seu.

Dupa d. Gaitanu și ridica cuvențu d. Grigoriu Mezei și într'o vorbire mai longă, arătându impracticabilitatea procedurei recomandata de d. Gaitanu precum și confuziunea în care aru veni comisi'a esmită prin parochii, căndu amenându sinodul regularea tacelor stolari — cari aru fi fără de dorită, incătu aru fi cu potintia, și aru concede impregiu- rările, a se aduce în uniformitate în tōte paro-chiele — nu aru sci aceea (comisia) ce venită și poté compută parochului, în cutare parochie după stola, fiindu ca usulu de pâna acum cu privire la tacsele stoile, cu regularea acelora să poté schimbă, și ne fiindu clasificate paro-chiele, nu aru sci comisi'a pentru care clasa din celea 3 otarite de sinodulu arch. aru trebui să-i esopereze venitul preotului în o paro-chia și altă, cu cari lucruri ne fiindu comisi'a și

chiar, nici ca aru poté lucra cu siguritate, neavendu baza pre care sa-si intemeieze operatul seu — face propunerea: că sinodul, conformu conclusului sinodului arch., dela care a se abate nici că e iertat, fiindu în acel'a categoricu spusă că comi- ssioniile esmită prin parochii pre basă regularei tacelor stolari și a clasificarei paro-chielor sa-si duca operatele sele — sa se ieie neamenaveră la perfractare regularea tacelor stolari și clasifica- rea paro-chielor, că comissiunea căndu va fi prin parochii sa aiba la măna unu indreptariu după care sa-si duca operatele sele. Iera pentru elaborarea acestora propune: a sa alege o comissiune de 5, constatatoră din 2 preoti și 3 mireni, care (comis- siune) sa fie indatorată pre o d. anumita, în care aru otară sinodul, a se aduna din nou, a-si ascerne elaboratul seu, lucrătă în tempul linisită și cu cumpătu bunu, sinodul spre alu esamină și a-si face ob- servarile sele la elu.

Acestea 2 propuneră dedera ansa la o dispută infocată între membrii sinodului nostru, și cu de- osebire intre dd. propunatori, între cari și unul și altul aperându și propunerea sea cu totu ce-i stă în potintia, nici unul nu vră a cede celuia-jalu, mai pre urma vediendu-se obiectul de dis- cutat se face propunere a se cumpări propunerile prin votare, căndu d. Gaitanu apropiându-se către vr'o 7 membri sinodali dintre tineri, cari erau grupati la unu locu, și cari în simplicitatea loru, care de altminterea nu e de a li-o impută — na- sciă despre ce curge dispută, sub pretestu că le- esplica propunerile, și indemnă ai parlă propunerea duse, de unde au urmată că propunerea duii Gaitanu s'au primita și radicata la valoare de conclusu cu 10 contra 7 voturi.

Déca era în valoare principiul „votu sunt pondereanda non numeranda“ atunci săra indoială propunerea duii Gaitanu aru și picată, fiindu că aceeașa de 2 membri inteligenți s'au sprințita totu numai de tineri, cari — precum disieiu nu intie- legeau cauza disputelor, va sa dica nu sciau propriamente despre ce curge acelea, pâna căndu propunerea duii Mezei erau sprințita totu de omeni inteligenți preoti și mireni.

Cinca préveneratulu consistoriu, asternându-se protocolulu sinodului nostru, după ce acel'a (sinodul) nu au procesu în inteleșulu legii, el trecându preste punctul I din conclusulu sinodului archie- cesanu, care préinteleptiesce dictéza mai nainte regulația tacelor stolari și clasificarea paro-chieelor, și numai după aceea esmiterea comisiunilor prin parochii, după ce dico, sinodul nostru au delatu- ratu de totu cu scăsă ocazie perfractarea celor cuprinse în acestu punctu, și au perfractat punctul II-lea. — Préveneratul acel'a va lasă de buna acăstă procedură a sinodului nostru? ori neprimindu-o, ne va îndrumă la lege, punendu-i sinodului de datorintia a sa adună din nou și conformu legii a tractă cauza regularei tacelor stolari și clasifi- carea paro-chieelor, — aceea acumă e înca scri- tul tempului, — numai mai târdig vomu poté să — Sa continuăm mai încolești lucrările.

Dupa ce se sfersi disputele cu propunerile de mai susu, d. Gaitanu propune a se da comissiune esmitendă prin parochii instrucțiuni, cari formulându-se — déca — mi aduen bine aminte în 7 puncte se iau la protocolu. De altminterea a da instruc- tiuni comisiunii esmitendă mai că era superfluu, pentru că aceea ce conține instrucțiunea va fi si- hita a o face și săra instrucțiune, din cauza că postescă elaboratul insu-și s. e. inventarea averei bis, eruirea venitelor bis. și preo-tiesci, totu atâtea lucruri de lipsă, săra cari anevoie credu sa-si potă comissionea ducă luerurile sele, cu atâtă mai ver- tosu fiindu că nu în putine locuri, că sa se potă esoperă preotului o plată cuviințioasă, va fi sihita comisiunea a luă refugiu la avereia bisericescă.

Se pune la rendu alegerea a 2 membrii mi- reni, cari sa fia propusi v. consistoriu arch. spre denumire că comisari lângă dnu protopopu în co- missiunea esmitendă prin parochii.

Din considerație că déca s'au pune sarcină aceea pentru totu protopopiatulu numai pre 2 mem- brii, acel'a — considerându-si ocupatiile omeni- lor private, — aru fi pre graa, — sinodul decide: a să împără totu protopopiatulu în 3 părți, alegându-se pentru fiesce-carele parte căte 2 barbati apti, că membri ordinari, și căte una suplente, cari după ce — ascornotă fiindu consistoriul, — și voru capătă denumirile, săra amenare sa-si începă lucra- rile insotindu pre d. protopopu cari căndu voru fi provocati, prin parochii.

*) Cu atâtă inse nu folositi causei; că sa incete- disputele e de lipsă că D'a și altii că D'a sa ve- interesati mai multu de politica în sensulu care-lu veti afi- mai bunu. Red.

Venindu la rendo alegerea membrilor acestor a la propunerea dñului protopopu se alegu; in cerculu I dd. Nicolau Gaitanu si Nicolau Crisanu ordinari, si Vasiliu Gligor si suplentu. In cerculu II-le Grigoriu Mezei si Nicolau Nestoru ordinari, si Georgiu Fagarasianu suplento. In cerculu III-le Ioanu Moldovanu, Nicolau Florescu ordinari, si Ioanu Nescu suplentu.

Cu acestea finindu-si sinodulu lucrarile sele, se alege pentru verificarea protocolului o comisiune de 3 membrii, cu care sinodulu conchiamatu in cauza imbuonatatirei platilor preotiesci prin o cuventare scurta a dñui protopopu se inchide.

Din cele scriso te vei pote convinge dñule redactoru! ca ómenii nostri apucându-se de resolvirea acestei cause importante suntu forte miscati de insenatatea ei, succesulu celu bunu multu aterna dela inteleptiunea barbatiloru incredintati a tractă cu poporul prin parochii, la care (poporu) cu buna séma nu pre mare voia va afla comisiunea spre imbuonatatirea platilor preotiesci cu deosebire, acolo, unde nefindu alte medilöce, va fi silita alu indemná a mai mari prestatiunile parochului pâna aci usitate.

Asiu recomandá comisiunei esmise sa fia canta cu deosebire in comunale unde românii suntu de dñi religioni, că nu vrendu a ajutá părției sa strice totului, deschidiendu-le calea la cei interegali a se folosi de ocazione — cu unu ouventu sa simu blândi că porumbii si intelepti că sierpii.

Unu membru mirénu alu sinodului.

Apoldu-mare, 21 Nov. 1871.

Domnule redactoru! Intre alte multe si mari reale de care suferim, se pote numera cu totu dreptulu si lips'a in tiér'a nostra de midilöce bune de comunicatiune (drumuri). Acést'a lipsa se simte cu deosebire pre tempu plotoiu că celu de fatia, cându desfundandu-se drumurile, sfara de aceea decadiute, pornesce cine-va in vre-o caletorie si indemandu din lóte ale sele, căiloru, pre une-locuri si ale boiloru poteri, vede in fine, ca a facutu sporiu ca smeciu si-si periclitéza prin intardierea inevitabile intreprinderea. O astfelu de fatalitate mi s'a intemplatu mie la datulu de mai susu, cându, pornindu de acasa cu cugetulu că sa ajungu in aceea di si sa noptediu in Sabiu me vediurámu si tu a cere dela unu românu din Apoldu-mare ospitalitate preste nöpte. Fiindu inse dños redactoru, ca nu potu fi indiscretu fatia cu afaceri de ale mele private, scindu pre de alta parte ca nu se cuvinte a obosi publiculu cu descriere de calamitati private asiá dara sa me abatu dela de acestea si salve scriu despre afaceri de interesu comunu; si de óre-ee, dupa parerea mea, lucrul care aru trebui sa absórba totu interesulu comunu séu cătra care aru trebui sa ne indreptámu lóta atentiu, e s c ó l 'a, asiá dara sa scriu despre scola, si adeca despre scol'a romanésca din satulu in care noptediu fara de voia.

De securu ca voru si vediutu multi dintre stigmatii celitor cladirea cea frumósa a scolei din satulu atinsu; multi voru si auditu si despre necasurile si luptele cele multe si grele ce au avutu a portá căti-va bravi crestini de ai nostri pâna la radicarea scolei cu "vecinii" sasii, cori si oici, séu pote mai multu căpre auréa, voiesco a infundá lóte in stomacele loru nesatióse. Luptele aceste au fostu eu atât'a mai crancene si inversiunate cu cătu disii căti-va bravi, audiendu in continuu vorbindu-se ca "pastoriulu loru sufleteșeu". P. Cr. aru si in castru inimiciloru si aru indemná din respoteri pre acesti'a la resistintia adeca sa nu contribuie din alodiu nimic'a pentru cladirea scólei romanesci, erau indignati preste mesura. Indignationea acést'a crescea din di in di, de o potriva cu vorbele despre P. Cr., cari asemenea devineau totu mai populare.

Inse vorbele vorbe sa fia; crestinii nostri si-au ajunsu scopulu, cu ce lóte erau bune déca aru si remasu lucrulu pre lónga cele espuse. Dara durere! acést'a nu s'a intemplatu: Dupa cladirea scólei, care că edificiu pote servi de modelu, sperau multi ca pentru românii din acestu satu va sosi o era noua, er'a inaintarei, prosperarei ceea ce inse pentru ei, bietii, a fostu si remasu unu "desiderium pium". Căci, nu destulu cu necasurile ce le avura cu radicare edificiului, indata se ivira dupa aceea neintelegeri intre ei insasi, provocate dupa cum din lóte părțile se afirma de p. Cr. asiá

incătu pr̄ bine s'nu pote aplicá cuvintele: "Pereata din tine Israile!" Portarea cea durs, amu die inhumana, a acestui parinte cu eventualulu inventatoriu, care servea mai in cinsti, căci parochialu amintitul in locu de a indemaná pre ómeni sa imbuonatatiésca plat'a inventatoriu ii sfatuie a i-o miciorá, si care din acést'a cauza pre totu anulu si cauta "largulu" avu trist'a urmare de inventatorii de profesioni se fereau si ferescu de satulu nostru că de o spaima. — Dara sa me intorou la etarea lucrului de fatia si sa nu mai vorbescu despre cele trecute: In anulu acest'a venindu temporul inceperei prelegeriloru si neavendu satulu a-cest'a inca inventatoriu tocmitu, convine sinodulu parochialu pentru de a decide ce-va in afacerea acést'a. Cam de obiceiu inventatoriu se remuneră cu o ferdela de bucate dela familia. De-si remuneratiunea acést'a nu se pote numi indestulitóre pentru temporul de fatia, totusi, considerându pretiul de astazi alu bucatelor, pote trece si pote ca s'aru si aplicato vre-unu inventatoriu pre lónga ea la acestu postu. Inse sa vedi! In susu atinsulu sinodu parochulu nostru, că presedinte alu sinodului, intreba pre ómeni ca nu le-arn venit mai bine la socotela a dă in locu de o ferdela de bucate, bani, unu florinu séu 80 xr. de familia, la ceea ce ómenii se si invioira si asiá lef'a inventatoriu cadiu deodata celu mai putinu cu 60 fl. Cându parochulu aru si aretatú ómeniloru necessitatela de a se imbuonatati lef'a inventat, acesti'a de securu s'aru si invoitu si la o ameliorare, insa asiá s'a intemplatu tocmai contrariul si din acést'a cauza serimanii ómeni se vedu acum, in temporul supremu, fără inventatoriu, care trista impregiurare va avea cele mai grele, daunose urmări. Nu se scie, ce scopu va si avendu parochulo prin aceea urciosă propunere in sinodu? Se vorbesce de comunu ca p. Cr. convinsu fiindu că cu o asiá mica lefa nu se va aplicá vre-unu inventatoriu aptu, are de cugetu a insarciná pre unulu n e c h i s m a t u din satul la postulu de inventatoriu căci asiá unulu servesc si cu lef'a jumetate si in modulu acest'a profita si p. Cr., ceea cealalta jumetate. — Dées in adeveru acestu parinte au avutu asiá intentiune rea, apoi i deplângemu putien'a pricere si i condamnám egoismulu care tientesce la profitu chiaru si din cele sănte. In fine facemt atente locurile competente la atari neajunsu si le rogámu a intrevénii si pasi cu energia, căci numai atunci inaintarea spirituale a poporului român si va poté luá sbo-rulu multu dorit.

Unu caletoriu.

Domnule redactoru! Urmandu provocările din mai multe părți amu primitu mandatulu de a ingriji medaliele comemorative in numele comitetului pentru serbarea dela Putn'a. — Cotediu a me adresá cătra d-vostre in acesta cauza rogându-ve că sa binevoiti a impari acoste monete*) intre cunoșcutii d-vostre cu urmatorele pretiuri:

Argintu	6 franci.
alpacu auritu	3 "
" argintuitu	2 "
naturalu	1 "

Dlu comerciant B. G. Popoviciu a binevoitul a primi sarcina efectuarei tehnice a medaliei: in casu de aru doru cine-va inca monete afara de aceste, binevoitii a ve adresá cătra domn'u lui (Vien'a, Stadt, Fleischmarkt) arelându-i numeroul si calitatea monetelor dorite. — Totu cătra acestu domn'u e de a se tramite si pretiul monetelor vendute.

Sperdin, cumca cauza, in care ame cutediatu a me adresá cătra d-vostre me va scusá pen-tru acesta cutediare a mea.

Primiti stimale domnule asigurarea deosebitei mele consideratiuni.

In numele comitetului

Ioanu Slaviciu.

*) Noi inca nu amu primitu nici un'a. R.

Concursu.

Pentru ocuparea postului inventatorescu la scol'a tractuala clas'a IV normala, confessională gr. or. româna din oyidulu Siri'a, cu terminu pâna in 14 Decembrie a. c. st. v. care va si si diu a alegeri. Emolumentele suntu: 600 fl. v. a. 12 orgii de lemn din cari se va incaldi si scol'a si quartiru liberu. —

Doritorii de a ocupá postulu acest'a suntu avisati a-si tramite recursurile proveidue cu atestatu de botezu

si de moralitate, cu testimoniu despre absolvirea prepartandiei si de cualificatiune, cu testimoniu despre absolvirea claselor reale séu 4 clase gimnasiale, — dara si acelor recursuri se voru primi cari au absolvit 4 clase normale, déca voru documenta desteritatea in propunerea sciuntieloru acestora, si voru produce testimoniu de cualificatiune totu cu eminentie, si cumca pe terenul scolestieci suntu bine meritati. — Comitetulu protopresb. in Siri'a. —

Siri'a (Világos), la 24 Novembre 1871.

Comitetulu protopresb. alu Siriei.

Cu scirea si convoarea mea

Ioanu Moldovanu,

(1—3)

inspectoar scolaru.

Concursu.

Pentru postulu unui inventatoriu la scol'a normala gr. or. in Saliste cu salariu anuale de 200 fl. v. a. si relutu banalu pentru lemn si quartiru de 50 fl. v. a.

Concurrentii se tramita suplicele ajustate cum se cade si se scris de mâniile loru proprii pâna in 20 Decembrie a. cur. st. vechiu la subsemnat'a eforia.

Saliste, 28 Novembre 1871.

(1—3)

Eforia scolară.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei statiuni inventatoresci din comun'a Petreni cu alaturat'a comun'a Toltu se scrie concursu pâna la 5 Dec. 1871.

Emolumentele suntu:

250 fl. v. a. lefa anuale platile in rate — cortela naturalu si lemnle debuinciose.

Doritorii de a ocupá acesta statiuone au a-si asterne cererile loru in sensulu "Statutului organican" la scaunulu protopopescu alu Oresciei — aretanda ca au inventat 4 clase gimnasiale si cursulu pedagogic séu clericalu. —

Orescia 22 Nov. 1871.

Nicolau Popoviciu,

protopopu.

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante Heghigu, in tractuala protopopescu alu Heghigului, statatore din 114 famili, se scrie concursu pâna la 5 Decembrie 1871, in care dì va si si alegerea de parochu.

Emolumintele suntu:

1. Casa parochiala cu doua incaperi, camara, siura, grădin'a casei si 3 1/2 holdes aratura.

2. Venitulu stolaru indatinatu, si dela 80 famili o ferdela grâu, dela 22 famili căte o ferdela cucerudu si dela 12 famili căte o jumetate ferdela cucerudu apoi dela cei cu vite tragatore unu caru de lemn.

Doritorii de a ocupá acesta statiuone au sa asterne concursele loru instruite in sensulu statutului organican, la scaunulu protopopescu in Brasiovu pâna la tempula presipu.

Brasiovu 13 Novembre 1871.

Cu intelegererea comitetului parochialu.

Ioanu Petricu,

Protopopu.

(3—3)

Edictu.

Iustin'a nasuta Iacovu Craciunu din Ghimbavu, de religiunea gr. or. carea de mai multu tempu a parasit cu necredinta pre legiuilu seu barbatu Constantiu Davidu din Sanpetru, se citédia prin acést'a, a se infatisia inaintea subscrisului scaunu protopopescu, pâna in terminu de unu anu si o di dela datulu de iosu, căci altintrele procesulu divertialu intentat de barbatul seu in contra, se va decide si in absentia ei, in sensulu canoneloru S. nóstre bisericiei.

Zernesti in 1-a Octobre 1871.

Dela scaunulu protopopescu alu Branului,

I. Metianu,

Protopopu.

(2—3)